

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ В КОНДИТЕРСЬКІЙ ГАЛУЗІ

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПОТЕНЦИАЛА В КОНДИТЕРСКОЙ ОТРАСЛИ

EFFECTIVE MANAGEMENT OF RESOURCE POTENTIAL IN THE CONFECTIONERY INDUSTRIAL

У даній статті були розглянуті основні складові, що впливають на ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств кондитерської галузі. А саме технічні, технологічні, кадрові, просторові, інформаційні ресурси, ресурси організаційної структури та фінансові ресурси. Особливу увагу було приділено напрямкам підвищення ресурсного потенціалу за рахунок впливу на вищеперераховані складові, також були виділені основні завдання управління ресурсним потенціалом кондитерського підприємства. Були перераховані принципи системи управління ресурсним потенціалом, що забезпечують конкурентоспроможність підприємства і дають можливість для постійного розвитку. Ефективне функціонування системи управління ресурсним потенціалом неможливе без застосування сучасних механізмів, тому було запропоновано його організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом кондитерських підприємств, який заснований на ресурсній концепції. Була виділена його структура та етапи його формування. Таким чином одним із найважливіших завдань управління підприємства кондитерської галузі є формування та управління ресурсним потенціалом на рівні, який забезпечить конкурентоспроможне та ефективне виробництво. Дане завдання можна вирішити за рахунок забезпечення функціонування організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом необхідними фінансовими ресурсами та необхідним рівнем менеджменту.

Ключові слова: управління, ресурсний потенціал, кондитерська галузь, організаційно-економічний механізм.

В данной статье были рассмотрены основные составляющие, влияющие на эффективность использования ресурсного потенциала предприятий кондитерской отрасли. А именно технические, технологические, кадровые, пространственные, информационные ресурсы, ресурсы организационной структуры и финансовые ресурсы. Особое внимание было уделено направлениям повышения ресурсного потенциала за счет влияния на вышеперечисленные составляющие, также были выделены основные задачи управления ресурсным потенциалом кондитерского предприятия. Были перечислены принципы системы управления ресурсным потенциалом, обеспечивающих конкурентоспособность предприятия и дают возможность для постоянного развития. Эффективное функционирование системы управления ресурсным потенциалом невозможно без применения современных механизмов, поэтому было предложено его организационно-экономический механизм управления ресурсным потенциалом кондитерских предприятий, который основан на ресурсной концепции. Была выделена структура и этапы его формирования. Таким образом одной из важнейших задач управления предприятия кондитерской отрасли является формирование и управление

ресурсным потенциалом на уровне, который обеспечит конкурентоспособное и эффективное производство. Данную задачу можно решить за счет обеспечения функционирования организационно-экономического механизма управления ресурсным потенциалом необходимыми финансовыми ресурсами и необходимым уровнем менеджмента.

Ключевые слова: управление, ресурсный потенциал, кондитерская отрасль, организационно-экономический механизм.

This article examined key components that affect the efficiency of resource potential of confectionery industry. Namely technical, technological, personnel, space, information resources, resources of organizational structure and financial resources. Particular attention was paid to ways of increasing resource potential due to the impact on the above-mentioned components were also identified the main task of managing resource potential confectionery company. Were these principles management of resources, ensuring competitiveness and allow for ongoing development. Effective management system resource potential is impossible without the use of modern machinery, as was proposed organizational and economic mechanism of resource potential confectionery business that is based on the concept of resource. Was allocated its structure and stages of its formation. Thus one of the most important tasks of enterprise management confectionery industry is the formation and management of resource potential at a level that will provide a competitive and efficient production. This problem can be solved by the functioning of organizational and economic mechanism of resource potential necessary financial resources and the required level of management.

Keywords: management, resource potential and confectionery industry, organizational and economic mechanism.

Вступ. Однією із найважливіших завдань управління підприємства кондитерської галузі України є формування та використання ресурсного потенціалу, який забезпечить стабільний розвиток підприємства, зміцнення його конкурентних позицій і на основі цього отримання достатніх доходів. Саме тому виникає необхідність забезпечення ефективного функціонування системи управління ресурсним потенціалом кондитерських підприємств через впровадження організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом.

Дослідженню питання управління потенціалом підприємства присвячено багато уваги, як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, а саме: Н.Краснокутської, І.Должанського, О.Федоніна, О.Ліпич, А.Маршалла, Ф.Котлера, П.Семюельсона та інших. Незважаючи на значний обсяг досліджень, питання розробки та впровадження організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом кондитерських підприємств потребує подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є визначення структури та формуванні організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом, а також визначення основних напрямків підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом кондитерських підприємств.

Методологія. Теоретичною та методологічною базою даного дослідження стали фундаментальні роботи вітчизняних та зарубіжних вчених у цій сфері. В процесі дослідження також були використанні загальнонаукові методи та підходи, серед них аналіз та синтез.

Результати дослідження. Кондитерська галузь є матеріаломісткою. Вона є

одним із провідних споживачів української сільськогосподарської сировини - цукру, борошна, крохмалопатоки, молока тощо - на яку забезпечує значний попит. Якщо через зростання цін на основну сировину у наступних роках вартість готової продукції кондитерської галузі буде зростати більшими темпами, ніж підвищення доходів населення, то можливе зниження внутрішнього споживання деяких видів кондитерської продукції. Також існує проблема зниження конкурентоспроможності українських виробників на зовнішніх ринках через збільшення вартості виробництва карамелі. Однак слід зазначити, що чутливість різних українських виробників кондитерської продукції до перелічених негативних факторів у майбутньому також буде різною. Також виробники мають чутливість до стану ринку какао-бобів, так як, какао-боби є імпортною сировиною, то для українських виробників значною проблемою можуть виявитися валютні ризики. Слід зазначити, що в 2013 році були деякі послаблення позицій українських виробників у шоколадному сегменті. Це пов'язано з тим, що 19 вересня 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до Митного тарифу України», згідно з яким Митний тариф перебудовується на основі гармонізованої системи кодування ГС-2012, якою користуються в більшості країн світу, в тому числі в ЄС[1]. При цьому Закон передбачає підвищення з 5% до 10% ставок ввізного мита на ряд товарних позицій, що виступають сировиною для кондитерської галузі (какао-порошок), а також на кондитерське обладнання (печі хлібопекарські та кондитерські). Підвищення вартості сировини та обладнання відповідним чином відображається на вартості продукції. Що стосується ринку цукру, то він характеризується високим ступенем державного регулювання, що негативно позначається на його учасниках.

Важливою проблемою розвитку кондитерської промисловості в Україні є фінансова перевага великих компанії, які постійно запроваджують нові продуктивні лінії, будують нові фабрики, закуповують найсучасніше закордонне обладнання, цим самим створюючи собі конкурентні переваги у кондитерській галузі, і створюють умови більш жорсткої конкуренції в галузі. Щодо потенціалу підприємства в кондитерській галузі, то його можна охарактеризувати чотирма основними рисами.

1. Потенціал підприємства визначається його реалізованими та нереалізованими можливостями.
2. Можливості підприємства визначаються ресурсами та резервами, які не залучені у виробництво. Тому потенціал підприємства включає в себе обсяг ресурсів, які залучені у виробництво, а також ті, які підготовлені для використання.
3. Потенціал підприємства також слід визначати навичками різних категорій персоналу, які мають прямий вплив на виробництво товарів, здійснення послуг (робіт), а також приймають участь в отриманні доходу і забезпечення ефективного функціонування підприємства.
4. Ефективність реалізації потенціалу підприємства визначається формою

підприємництва та його організаційною структурою.

Отже, враховуючи обмеженість фінансових ресурсів для забезпечення необхідної кількості ресурсів та для поновлення основних засобів підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом, забезпечення його раціонального використання значною мірою пов'язано з проведенням якісних змін у складі ресурсів (1. технічні ресурси (виробничі потужності та їх особливості) 2. технологічні (рецептури, технології, новітні ідеї) 3. кадрові ресурси (кваліфікаційний та професійний рівень працівників, забезпеченість робочою силою) 4. просторові ресурси (характер виробничих приміщень і території підприємства, розташування об'єкта нерухомості) 5. інформаційні ресурси (оцінка якості та кількості зовнішніх та внутрішніх середовищ, розширення та підвищення можливості розширення інформаційної бази) 6. ресурси організаційної структури системи управління (адаптивність системи до змін) 7. фінансові ресурси (обсяг та структура капіталу, рентабельність діяльності, фінансовий стан та платоспроможність підприємства, обсяг та склад інвестиційних вкладень) і підвищення ефективності в їх управлінні.

Напрямами підвищення ефективності управління можна визначити за використанням основних ресурсів:

1. Матеріальні ресурси:

- Оптимізація виробництва (зменшення простоїв та з мінімальними витратами ресурсів);
- Оновлення обладнання та своєчасне обслуговування;
- Ефективне управління запасами;
- Чітке планування програми та послідовності виробництва.

2. Фінансові ресурси:

- Ефективний фінансовий контроль та фінансове планування;
- Оптимізація структури фінансування діяльності;
- Координація фінансових підрозділів підприємства;
- Розробка конкурентоспроможної фінансової стратегії, яка не суперечить загальній стратегії підприємства;
- Моніторинг руху фінансових ресурсів.

3. Трудові ресурси:

- Ефективна система стимулювання праці;
- Аналіз кадрової політики та постійне її вдосконалення;
- Забезпеченість трудовими ресурсами відповідно до потреб виробництва.

4. Інформаційні ресурси:

- Створення системи збору, обробки та аналізу інформації;
- Автоматизація цієї системи;
- Моніторинг інформаційних ризиків/

Враховуючи напрямки підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом доцільно враховувати такі позиції: наявність синергетичного ефекту використання ресурсів у процесі виробництва; управління рівнем використання і відтворення ресурсного потенціалу за рахунок моніторингу показників, які мають

важливе значення для розвитку підприємства; розгляд різних заходів щодо підвищення ефективності функціонування підприємства; управління показниками ефективності використання ресурсного потенціалу для визначення неефективного використання окремих видів ресурсів та вплив на них.

Основними завданнями управління ресурсним потенціалом кондитерського підприємства можна виділити наступні[2]:

- аналіз дійсного рівня ресурсного потенціалу підприємства та рівня ефективності його використання;
- визначення основних напрямків забезпечення ефективного використання ресурсів, що не суперечать тактичним та стратегічним цілям підприємства;
- моніторинг зовнішніх та внутрішніх факторів, які негативно впливають на управління ресурсним потенціалом;
- визначення оптимальної структури управління ресурсним потенціалом.

Управління системи управління ресурсним потенціалом базується на таких принципах, що забезпечують конкурентоспроможність підприємства і дають можливість для постійного розвитку. До таких принципів можна віднести наступні: науковість, оптимальність, комплексність, об'єктивність, економічність, гнучкість, оперативність, адаптивність, безперервність, інноваційність, організаційне новаторство[3].

Ефективне функціонування системи управління ресурсним потенціалом неможливе без застосування сучасних механізмів. В управлінні ресурсним потенціалом основну роль відіграє економічний механізм, який впливає на формування і функціонування складових організаційного механізму. В сукупності дані механізми формують організаційно-економічний механізм. Економічна складова даного механізму відповідає за фінансове забезпечення процесу виробництва, сприяє розвитку трудових ресурсів і нарощує інтелектуальний капітал, а також здійснює контроль і оцінку ефективності діяльності підприємств кондитерської галузі.

У свою чергу організаційна складова здійснює організацію економічних цілей загалом, також містить у собі організаційно-структурні, соціально-психологічні та адміністративні аспекти. Дана складова передбачає виконання таких функцій, як відбір і обґрунтування методів організації і регулювання кондитерської діяльності, а також впровадження ефективних форм організації праці і ефективної системи мотивації.

Під організаційно-економічним механізмом управління ресурсним потенціалом кондитерського підприємства слід розуміти сукупність елементів, які в сукупності формують синергетичний ефект функціонування, який перевищує використання окремих елементів[4]. Організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом кондитерського підприємства передбачає такі елементи[5]:

1. суб'єкти та об'єкти управління;
2. послідовність етапів впровадження та використання системи управління ресурсним потенціалом;

3. функції управління ресурсним потенціалом;
4. сукупність принципів та методів, які забезпечать ефективне управління.

Формування даного механізму відбувається в декілька етапів. Перший етап реалізації організаційно-економічного полягає у встановленні концептуальних засад процесу управління ресурсним потенціалом. На цьому етапі відбувається аналіз факторів, які створюють бар'єри при реалізації, також визначаються тактичні, стратегічні цілі та задачі управління ресурсним потенціалом, які являються основою побудови цього механізму. На другому етапі реалізації механізму, іде визначення об'єктів управління, обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, напрямки підвищення основані на суспільних потребах, внутрішніх можливостях підприємства та ситуації в кондитерській галузі. Третій етап включає в себе розробку заходів забезпечення ефективного розвитку та передбачення оцінки ефективності розвитку ресурсного потенціалу кондитерського підприємства. Ефективність управління визначається на основі ступеня відповідності фактичного або очікуваного результату необхідному. Або за допомогою визначення досягнутих у процесі функціонування системи управління результатів і витрачених на досягнення цих результатів різних видів ресурсів.

Висновки. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що для ефективного функціонування та зміцнення конкурентних позицій, підприємство потребує впровадження організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом підприємства, а також пошуку напрямів покращення використання окремих елементів загальної структури ресурсного потенціалу підприємства. За результатами проведеного дослідження визначені основні принципи, завдання та структура організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом кондитерського підприємства, були визначені напрямки підвищення ефективності управління, що забезпечать конкурентоспроможність та стійкий розвиток підприємства. Наукова новизна полягає у тому, що дослідження спрямоване на теоретичне вдосконалення управління ресурсним потенціалом підприємства, що дасть змогу підвищити ефективність використання елементів ресурсного потенціалу, що забезпечить досягнення поставлених цілей з мінімальними витратами ресурсів, і як наслідок, приріст прибутку для забезпечення стійкого розвитку підприємства. Проте, низка проблем, пов'язаних з управлінням ресурсним потенціалом кондитерських підприємств, залишається ще недостатньо дослідженими. Відсутній єдиний методологічний підхід до визначення і формування системи управління ресурсним потенціалом.

Література:

1. Закон України « Про Митний тариф України» від 19.09.2013, № 584-VII, [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. // К. Парлам. вид-во, 2012. - 455 с. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4234-17>
2. Ареф'єва О.В. Управління потенціалом розвитку підприємства: монографія / О.В. Ареф'єва, О.В. Коренков. - К.: Грот, 2004. - 200 с.
3. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник / О.С.

Федонін, І.М.Рєпіна, О.І.Олексик. - К.: КНЕУ, 2003. - 316 с.

4. Грішнова О.А. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуалізацією трудової діяльності [текст] / О.А. Грішнова, А.В. Василик // Вісник Прикарпатського університету. - Серія: Економіка, - 2008. - Випуск 6. - с. 29-45.

5. Малицький А.А. Ресурсне забезпечення функціонування організаційно-економічного механізму управління підприємствами роздрібною торгівлі нафтопродуктами / А.А. Малицький// «Простір і час сучасної науки»: Шоста Всеукр. наук.-прак. інтернет-конференція: матеріали [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org>